

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 6.7.2018
C(2018) 4144 final

VERZIA NA UVEREJNENIE

Tento dokument je interným dokumentom
Komisie a slúži výlučne na informačné
účely.

Vec: **Štátna pomoc SA.50877 (2018/N) – Slovensko**
Úľava z platby odvodu do jadrového fondu pre energeticky náročné podniky na Slovensku

Vážený pane,

1. POSTUP

1. Slovensko 13. apríla 2018 elektronicky notifikovalo Komisii v súlade s článkom 108 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie („ZFEÚ“) svoj úmysel zaviesť úľavy z platby odvodu do jadrového fondu, ktorým sa financuje vyradovanie dvoch jadrových elektrární z prevádzky, pre určité energeticky náročné podniky. Financovanie nákladov na vyradovanie odstavených jadrových elektrární A1 Jaslovské Bohunice (A1) a V1 Jaslovské Bohunice (V1)¹ z prevádzky vrátane nákladov spojených s rádioaktívnym odpadom vzniknutým pri vyradovaní a nákladov na spracovanie vyhorelého jadrového paliva Komisia schválila rozhodnutím z 20. februára 2013 v spise štátnej pomoci SA.31860 (N 506/2010) – Slovensko – Čiastočné financovanie vyradenia dvoch odstavených jadrových elektrární (A1 a V1) („rozhodnutie z roku 2013“)².

¹ Jadrová elektráreň A1 bola v prevádzke v rokoch 1972 – 1977. Jadrová elektráreň V1 bola v prevádzke v rokoch 1981 – 2008.

² Ú. v. EÚ C 162, 7.6.2013, s. 3
(http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/238200/238200_1431109_202_3.pdf).

Miroslav LAJČÁK
minister zahraničných vecí
Ministerstvo zahraničných vecí
Hlboká cesta 2
SK-833 36 Bratislava
SLOVENSKÁ REPUBLIKA

2. Notifikácia nadväzuje na predchádzajúcu výmenu informácií medzi útvarmi Komisie a slovenskými orgánmi. Uskutočnili sa stretnutia v Bruseli 11. októbra 2017 a aj v Bratislave 14. novembra 2017. Slovenské orgány následne poskytli doplňujúce informácie 24. novembra 2017 a 22. decembra 2017. Posledné informácie boli na žiadosť Komisie doručené 12. júna 2018.

2. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA

2.1. Vyrad'ovanie jadrových elektrární A1 a V1 z prevádzky

3. Na financovanie vyrad'ovania oboch spomínaných jadrových zariadení z prevádzky a nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom Slovensko v roku 1995 zriadilo fond na vyrad'ovanie z prevádzky, ktorý neskôr v roku 2006 nahradil Národný jadrový fond (NJF). Účelom NJF je sústreďovať a spravovať finančné prostriedky určené na záverečnú časť jadrovej energetiky, teda predovšetkým na vyrad'ovanie jadrových zariadení z prevádzky vrátane nakladania s rádioaktívnym odpadom z tohto vyrad'ovania a s vyhoretým jadrovým palivom po odstavení jadrového zariadenia.
4. Činnosť oboch uvedených fondov bola do roku 2010 financovaná z povinných príspevkov držiteľov povolení na prevádzku jadrových elektrární, ktoré vyrábajú elektrinu. Príspevky sa za každé jadrové zariadenie platili na samostatné podúčty, aby sa dali použiť na vyradenie príslušného zariadenia z prevádzky. Od prevádzkovateľov jadrových elektrární sa však pred rokom 1995 nevyžadovala platba finančného príspevku a do 1. januára 2002 neplatili príspevok na pokrytie nákladov spojených s konečným uložením vyhoreteho jadrového paliva. Okrem toho EÚ a Slovensko v kontexte prístupových rokovaní dospeli k dohode odstaviť jadrovú elektrárňu V1 skôr, než sa plánovalo³. Príspevky do NJF za elektrárňu V1, ktoré sa mali zaplatiť počas jej zvyšného obdobia životnosti, teda nebolo možné vybrať.
5. Preto pri skončení životnosti týchto elektrární ani jeden z fondov nezhrmáždil dostatočné finančné prostriedky na ich vyradenie. Chýbajúce financie na krytie nákladov na vyradenie jadrových elektrární A1 a V1 v Bohuniciach tvoria tzv. historický deficit, ktorý sa odhaduje na úrovni 2 364 miliónov EUR⁴. Ako sa uvádza v odôvodnení 7 nižšie, NJF sa od roku 2010 financuje zo všeobecného rozpočtu vo forme odvodu do jadrového fondu, ktorý platia odberatelia elektriny a v konečnom dôsledku sa pripisuje na účet rozpočtovej kapitoly ministerstva.
6. Komisia vo svojom rozhodnutí z 20. februára 2013 dospela k záveru, že tento finančný mechanizmus predstavuje štátnu pomoc pre spoločnosť Javys a. s., ktorá je držiteľom povolenia na vyradenie jadrových elektrární A1 a V1 z prevádzky, a teda zodpovedá za ich bezpečné vyradenie. Zistilo sa však, že pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom. Komisia výslovne uviedla, že opatrenie „*zaistí bezpečnosť jadrových zariadení v záujme správneho, včasného a bezpečného vyrad'ovania zastaraných jadrových zariadení a uloženie a dlhodobé riešenia*“

³ Pozri protokol 9 k Aktu o podmienkach pristúpenia Slovenskej republiky k Európskej únii.

⁴ Zatiaľ čo vyrad'ovanie jadrovej elektrárne A1 Bohunice sa financuje z NJF, historický deficit elektrárne V1 spadá pod program na podporu vyradenia jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice V1 z prevádzky, ktorý sa spolufinancuje zo všeobecného rozpočtu Únie.

*problému vyhorelého jadrového paliva a rádioaktívneho odpadu. Notifikované opatrenie tak prispieva k dosiahnutiu cieľa spoločného záujmu.*⁵

2.2. Odvod do jadrového fondu

7. Jadrový odvod bol zavedený nariadením vlády č. 426/2010 Z. z. Účtuje sa koncovým odberateľom elektriny a stanovuje sa podľa množstva spotrebovanej elektriny. Vyberajú ho prevádzkovatelia sústav podľa odberného miesta koncového odberateľa. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy následne zaplatí vybraný odvod na rozpočtový účet ministerstva, ktoré potom poukazuje platby zo všeobecného rozpočtu do NJF na účely pokrytia historického deficitu.
8. Výška odvodu bola v roku 2011 stanovená na 3 EUR/MWh. Následne sa v roku 2018 zvýšila na 3,21 EUR/MWh.

2.3. Úľavy z jadrového odvodu pre určitých koncových odberateľov

9. Notifikovaným opatrením Slovensko poskytne od 1. januára 2019 úľavy z jadrového odvodu pre energeticky náročné podniky pôsobiace na trhu s vysokou intenzitou medzinárodného obchodu. Úľavy z jadrového odvodu sa budú uplatňovať takto:
 - a) Podniky, ktoré vykonávajú svoju hlavnú hospodársku činnosť v sektore vymedzenom kódmi NACE 1920, 2410 a 2442, budú platiť znížený jadrový odvod zodpovedajúci 70 % výšky jadrového odvodu stanovenej pre podniky, ktoré nie sú oprávnené na poskytnutie úľavy.
 - b) Ak je elektroenergetická náročnosť⁶ podniku s hlavnou činnosťou v sektore vymedzenom kódmi NACE 1920, 2410 a 2442 vyššia ako 60 %, takéto podniky budú platiť znížený jadrový odvod zodpovedajúci 25 % výšky jadrového odvodu stanovenej pre podniky, ktoré nie sú oprávnené na poskytnutie úľavy.

2.4. Príjemcovia pomoci

10. Slovensko vymedzuje oprávnenosť na úľavu z jadrového odvodu pôsobením daného podniku v určitých hospodárskych odvetviach. Konkrétnejšie – podniky, ktoré sú oprávnené na úľavu z jadrového odvodu, musia vykonávať svoju hlavnú hospodársku činnosť v sektoroch vymedzených kódmi NACE 1920, 2410 a 2442. Z toho vyplýva, že príjemcovia pomoci budú pôsobiť v sektore výroby rafinovaných ropných produktov, surového železa, ocele, ferozliatin a v sektore

⁵ SA.31860, Ú. v. EÚ C 162, 7.6.2013, odôvodnenie 96 (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/238200/238200_1431109_202_3.pdf).

⁶ Slovensko vysvetlilo, že elektroenergetická náročnosť sa vypočíta vydelením nákladov daného podniku na elektrinu jeho hrubou pridanou hodnotou (HPH). Na tento účel sa náklady na elektrinu vypočítajú vynásobením spotreby elektriny v danom podniku jej predpokladanou cenou, čo je priemerná maloobchodná cena elektriny pre podniky na Slovensku s podobnou úrovňou spotreby. HPH sa vypočíta z výrobných nákladov, teda HPH pri trhových cenách očistená o všetky prípadné nepriame dane plus dotácie.

výroby hliníka⁷. Slovenské orgány objasnili, že oprávnené odvetvia sú odvodom do jadrového fondu zasiahnuté obzvlášť, keďže majú vysokú elektroenergetickú náročnosť a pôsobia na trhoch s vysokou intenzitou obchodu. Slovensko sa najmä odvoláva na posúdenie Komisie v jej usmernení o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020, kde Komisia v prílohe 3 uviedla, že konkurenčné postavenie týchto odvetví je vystavené riziku vzhľadom na ich elektroenergetickú náročnosť a expozíciu medzinárodnému obchodovaniu.

2.5. Cieľ opatrenia

11. Slovenské orgány vysvetlili, že úľava z jadrového odvodu je potrebná na zaručenie financovania nákladov na proces vyradovania z prevádzky a nakladania s rádioaktívnym odpadom na Slovensku, ktoré bude možné, iba ak tento odvod neohrozí konkurencieschopnosť firiem pôsobiacich v oprávnených odvetviach, ktoré by plnohodnotný jadrový odvod vzhľadom na ich elektroenergetickú náročnosť výrazne finančne zaťažil, čím by sa ohrozila jeho akceptácia zo strany hlavných prispievateľov do NJF. Oprávnené odvetvia sú navyše mimoriadne dôležité pre slovenskú ekonomiku. Úľava by teda zvýšila udržateľnosť financovania NJF. Slovenské orgány potvrdili, že celkové výnosy z odvodu do jadrového fondu pre túto úľavu nepoklesnú, keďže sa v zodpovedajúcej miere zvýši jadrový odvod, ktorý platia všetci ostatní odberatelia⁸.

2.6. Trvanie

12. Úľavy z jadrového odvodu nadobudnú účinnosť 1. januára 2019 pod podmienkou schválenia Komisiou podľa pravidiel štátnej pomoci. Vo vnútroštátnom právnom základe sa predpokladá, že opatrenie sa skončí 31. decembra 2041, slovenské orgány sa však zaviazali, že úľavy z jadrového odvodu budú opätovne notifikovať najneskôr 10 rokov od dátumu prijatia tohto rozhodnutia.

2.7. Právny základ

13. Úľavy z jadrového odvodu sa budú vykonávať zmenou nariadenia vlády č. 426/2010 Z. z., ktoré spoločne so zákonom č. 238/2006 Z. z. o Národnom jadrovom fonde tvorí právny rámec pre financovanie vyradovania jadrových elektrární a nakladania s rádioaktívnym odpadom na Slovensku.

2.8. Ďalšie prvky

2.8.1. Transparentnosť

14. Slovenské orgány potvrdili, že zabezpečia uverejnenie úplného znenia schválenej schémy pomoci a rozhodnutia o individuálnej pomoci, ako aj vykonávacích ustanovení, na komplexných webových stránkach štátnej pomoci, resp. odkaz na tieto dokumenty, vrátane totožnosti orgánu poskytujúceho pomoc, totožnosti jednotlivých príjemcov, formy a výšky pomoci poskytnutej každému príjemcovi,

⁷ Slovensko uviedlo, že v sektoroch vymedzených kódmi NACE 1920, 2410 a 2442 momentálne pôsobia tieto štyri podniky: Slovnaft a. s. (Bratislava), U.S. Steel Košice s. r. o., OFZ a. s. (Istebné) a Slovalco a. s. (Žiar n/Hronom).

⁸ Komisia v tejto súvislosti pripomína, že tento záver jej nebráni v začatí postupu v prípade nesplnenia povinnosti, ak by nastali okolnosti, ktoré si to vyžadujú.

dátumu poskytnutia pomoci, druhu podniku, regiónu, v ktorom sa príjemca nachádza (na úrovni NUTS 2), a hlavného hospodárskeho odvetvia, v ktorom príjemca pôsobí (na úrovni skupiny NACE).

2.8.2. Podniky v ťažkostiach

15. Slovenské orgány sa zaviazali, že nebudú poskytovať úľavy z jadrového odvodu podnikom v ťažkostiach.

2.8.3. Žiadna nová pomoc dovtedy, kým nebude vrátená predchádzajúca nezlučiteľná pomoc

16. Slovenské orgány sa zaviazali, že neposkytnú úľavy z jadrového odvodu podniku, ktorý využil predchádzajúcu neoprávnenú pomoc, ktorá bola vyhlásená za nezlučiteľnú podľa rozhodnutia Komisie, kým príslušný podnik nevráti celkovú výšku neoprávnenej a nezlučiteľnej pomoci a príslušné úroky z vymáhanej sumy.

3. POSÚDENIE OPATRENIA

3.1. Existencia štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy

17. V článku 107 ods. 1 zmluvy sa uvádza, že „[a]k nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“.
18. Pri určovaní toho, či opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy, musí Komisia posúdiť, či opatrenie:
- a) predstavuje výhodu pre určité podniky alebo určité sektory (selektívna výhoda);
 - b) je pripísateľné štátu a zahŕňa štátne zdroje;
 - c) naruša hospodársku súťaž alebo hrozí jej narušením;
 - d) je schopné ovplyvniť obchodovanie medzi členskými štátmi.

3.1.1. Selektívna výhoda

19. Ako sa uvádza v rozsudku Súdneho dvora z 21. decembra 2016 v spojených veciach *Komisija/World Duty Free Group* a *Komisija/Banco Santander a Santusa*⁹, stanovenie selektívnosti daňového opatrenia alebo odvodu spočíva v overení, či zavádza rozlišovanie medzi subjektmi, ktoré sa vzhľadom na cieľ sledovaný dotknutým všeobecným daňovým systémom nachádzajú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, pričom ide o rozlišovanie, ktoré nie je odôvodnené povahou a štruktúrou tohto systému.
20. Predmetným opatrením sa jadrový odvod obmedzuje na 70 % plnej výšky pre podniky, ktoré vykonávajú hlavnú hospodársku činnosť v niektorom zo sektorov vymedzených kódmi NACE 1920, 2410 a 2442, a na 25 % plnej výšky pre

⁹ Rozsudok z 21. decembra 2016, *Komisija/World Duty Free Group*, spojené veci C-20/15 P a C-21/15 P, EU:C:2016:981, bod 60.

oprávnené podniky, ktorých elektroenergetická náročnosť je vyššia ako 60 %, čo znamená, že toto opatrenie má za následok oslobodenie uvedených podnikov od záťaže, ktorú by bežne museli znášať. Takéto zníženie predstavuje výhodu¹⁰.

21. Táto výhoda je aj selektívna. Úľava je obmedzená na podniky, ktoré vykonávajú svoju hlavnú hospodársku činnosť v sektoroch vymedzených kódmi NACE 1920, 2410 a 2442. Úľava je teda obmedzená na určité výrobné sektory. Okrem toho sa v rámci toho istého sektora poskytuje ešte ďalšia úľava podnikom, ktorých elektroenergetická náročnosť je vyššia ako 60 %.
22. Vzhľadom na stanovený cieľ odvodu (prispievať k financovaniu nákladov na vyradovanie) sa oprávnené podniky a ostatní odberatelia elektrickej energie pôsobiaci v ďalších výrobných odvetviach nachádzajú v porovnateľnej právnej a skutkovej situácii. Konkrétne oprávnené podniky spotrebúvajú elektrinu privedenú do sústavy rovnako ako ostatní odberatelia, ktorých hlavná hospodárska činnosť patrí do iných sektorov, najmä do ostatných výrobných sektorov, ktoré však nie sú oprávnené na úľavu z jadrového odvodu.
23. Komisia preto dospela k záveru, že úľavy nemožno považovať za spadajúce do logiky jadrového odvodu, ktorý je splatný iba na základe skutočnosti, že odberateľ odoberá elektrinu, a preto predstavujú selektívnu výhodu pre príjemcov úľav.

3.1.2. *Pripísateľnosť*

24. Úľavy z jadrového odvodu možno pripísať štátu, keďže sú stanovené zákonom – konkrétne zákonom o Národnom jadrovom fonde a novelou nariadenia vlády č. 426/2010 Z. z.

3.1.3. *Existencia štátnych prostriedkov*

25. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že za pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa považujú jedine zvýhodnenia poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov. Rozlišuje sa medzi štátnou pomocou a pomocou poskytnutou zo štátnych prostriedkov, aby pod vymedzenie pomoci patrila nielen pomoc poskytnutá priamo štátom, ale aj pomoc verejných alebo súkromných orgánov, ktoré boli daným štátom na tento účel určené alebo zriadené¹¹. Znamená to, že prostriedky je možné považovať za štátne, aj keď neprešli cez štátny rozpočet. Postačuje, že sú naďalej pod verejnou kontrolou¹². Súkromná povaha prostriedkov nebráni tomu, aby boli považované za štátne prostriedky v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ¹³. To sa pripomína aj v rozsudku Všeobecného súdu vo

¹⁰ Rozsudok z 11. decembra 2014, *Rakúsko/Komisia*, T-251/11, EU:T:2014:1060, bod 112; rozsudok z 10. mája 2016, *Nemecko/Komisia*, T-47/15, EU:T:2016:281, bod 55.

¹¹ Na tento účel pozri rozsudok z 22. marca 1977, *Steinike & Weinlig*, C-78/76, EU:C:1977:52, bod 21; rozsudok zo 17. marca 1993, *Sloman Neptun/Bodo Ziesemer*, spojené veci C-72/91 a C-73/91, EU:C:1993:97, bod 19 a rozsudok z 10. mája 2016, *Nemecko/Komisia*, T-47/15, EU:T:2016:281, bod 81.

¹² Pozri rozsudok zo 16. mája 2002 *Francúzsko/Komisia*, C-482/99, EU:C:2002:294, bod 37; rozsudok zo 17. júla 2008 *Essent Netwerk Noord a i.*, C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, bod 70; rozsudok z 19. decembra 2013, *Association Vent De Colère! a i.*, C-262/12, EU:C:2013:851, bod 21 a rozsudok z 13. septembra 2017, *ENEA*, C-329/15, EU:C:2017:671, bod 25.

¹³ Rozsudok z 12. decembra 1996, *Air France/Komisia*, T-358/94, EU:T:1996:194, body 63 až 65.

veci *Francúzsko/Komisia*¹⁴, podľa ktorého relevantným kritériom na posúdenie toho, či sú prostriedky verejné, bez ohľadu na ich prvotný pôvod je stupeň zásahu orgánu verejnej moci do určovania predmetných opatrení a spôsobov ich financovania.

26. Samotná skutočnosť, že schéma dotácií, z ktorej majú výhody určité hospodárske subjekty daného odvetvia, je financovaná v celom rozsahu alebo sčasti príspevkami uloženými orgánmi verejnej moci a vyberanými od určitých podnikov, teda nestačí na to, aby bola tejto schéme odňatá povaha pomoci poskytovanej štátom v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy¹⁵. Rovnako to, že by sa dané prostriedky nikdy nestali majetkom štátu, nevylučuje, že by mohli predstavovať štátne prostriedky, pokiaľ sú pod kontrolou štátu¹⁶.
27. Z rozsudkov vo veciach *Essent*¹⁷ a *Vent de Colère*¹⁸ vyplýva, že príjmy z odvodov uložených štátom, ktoré sú spravované a rozdeľované v zmysle legislatívy príslušného členského štátu, predstavujú štátne prostriedky v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, aj keď sú ich správou poverené subjekty, ktoré nie sú verejnými orgánmi.
28. Komisia konštatuje, že jadrový odvod predstavuje parafiškálny odvod uložený koncovým odberateľom elektriny zmenou nariadenia vlády č. 426/2010 Z. z., a teda tento odvod uložil štát. Okrem toho boli v zmysle zákona o Národnom jadrovom fonde prevádzkovatelia sústav poverení vyberaním jadrového odvodu od odberateľov elektriny pripojených k príslušnej sústave a prevodom vybraného výnosu na účet rozpočtovej kapitoly ministerstva, ktoré následne poukazuje mesačné platby zo všeobecného rozpočtu do NJF.
29. Komisia na základe tejto skutočnosti konštatuje, že jadrový odvod predstavuje štátny prostriedok. Úľava z jadrového odvodu teda znamená vzdanie sa štátnych prostriedkov.

3.1.4. Vplyv na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi

30. Opatrenie prijaté štátom sa pokladá za opatrenie narúšajúce hospodársku súťaž alebo hroziace jej narušením, ak sa ním môže zlepšiť konkurenčné postavenie príjemcu v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťaží¹⁹. Výrobné sektory, v ktorých oprávnené podniky pôsobia, sú otvorené hospodárskej súťaži. Náklady na elektrinu tvoria v mnohých z týchto sektorov veľkú časť výrobných nákladov. V takejto situácii sa znížením jadrového odvodu znižujú výrobné náklady oprávnených podnikov. Opatrenie teda vedie k zlepšeniu ich konkurenčného postavenia v porovnaní s konkurenciou v ostatných členských štátoch.

¹⁴ Rozsudok z 27. septembra 2012, *Francúzsko/Komisia*, T-139/09, EU:T:2012:496, body 63 a 64.

¹⁵ Rozsudok z 27. septembra 2012, *Francúzsko/Komisia*, T-139/09, EU:T:2012:496, bod 61.

¹⁶ Rozsudok z 12. decembra 1996, *Air France/Komisia*, T-358/94, EU:T:1996:194, body 65 až 67; rozsudok zo 16. mája 2002, *Francúzsko/Komisia*, C-482/99, EU:C:2002:294, bod 37. rozsudok z 30. mája 2013, *Doux Elevage SNC*, C-677/11, EU:C:2013:348, bod 35.

¹⁷ Rozsudok zo 17. júla 2008, *Essent Netwerk Noord a i.*, C-206/06, EU:C:2008:413.

¹⁸ Rozsudok z 19. decembra 2013, *Vent De Colère a i.*, C-262/12, EU:C:2013:851, bod 25.

¹⁹ Rozsudok zo 17. septembra 1980, *Phillip Morris*, 730/79, EU:C:1980:209, bod 11.

Notifikované opatrenie okrem toho môže narušiť hospodársku súťaž medzi podnikmi, ktoré na Slovensku pôsobia v tom istom sektore vymedzenom kódmi NACE 1920, 2410 a 2442, keďže podniky s elektroenergetickou náročnosťou nad 60 %, dostanú vyššiu úľavu než podniky, u ktorých je nižšia.

31. V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora sa na účely klasifikovania vnútroštátneho opatrenia ako štátnej pomoci nemusí zistiť skutočný dosah pomoci na obchod medzi členskými štátmi, ale len preskúmať, či daná pomoc môže tento obchod ovplyvniť²⁰. Presnejšie, ak pomoc, ktorú členský štát poskytne, posilňuje v rámci obchodu v Spoločenstve postavenie jedného podniku voči ostatným konkurujúcim podnikom, treba na tieto ostatné konkurujúce podniky hľadieť ako na podniky ovplyvnené pomocou²¹. Ako už bolo uvedené, hlavná hospodárska činnosť oprávnených podnikov je sústredená v oceliarskom priemysle, výrobe hliníka a ropných rafinériách. Všetky uvedené sektory sú otvorené obchodu medzi členskými štátmi a cezhraničnej výmene tovaru. Pokiaľ dôjde k zníženiu jadrového odvodu, ktorý majú tieto podniky uhradiť, opatrenie posilní ich postavenie v porovnaní s ostatnými podnikmi, ktoré im konkurujú v obchodovaní v rámci Únie. Tieto úľavy preto pravdepodobne ovplyvnia aj obchod medzi členskými štátmi.

3.1.5. Záver týkajúci sa existencie štátnej pomoci

32. Komisia dospela k záveru, že úľavy z jadrového odvodu poskytnuté podnikom, ktoré vykonávajú hlavnú hospodársku činnosť v sektore vymedzenom kódmi NACE 1920, 2410 a 2442, zahŕňajú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ.

3.2. Zlučiteľnosť

33. V článku 107 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje všeobecná zásada zákazu štátnej pomoci v rámci Únie. V článku 107 ods. 2 a 3 zmluvy sa uvádzajú výnimky z tejto zásady.
34. Komisia podotýka, že úľavy z jadrového odvodu nepatria do rozsahu pôsobnosti Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia (EEAG)²².
35. Po prvé, jadrový odvod nepredstavuje environmentálnu daň v zmysle oddielu 3.7.1 EEAG. Tento odvod síce má konkrétny účel, a to financovanie správneho, včasného a bezpečného vyradenia jadrových elektrární. Na rozdiel od environmentálnych daní však jadrový odvod nemá regulačný účinok na správanie (pozri body 167 a 181 EEAG). Jeho cieľom nie je zmeniť správanie samotných platcov jadrového odvodu. Po druhé, hoci jadrový odvod vykazuje podobné črty s inými prirážkami určenými na financovanie podpory obnoviteľnej energie, ako napríklad podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov, oddiel 3.7.2 EEAG sa vzťahuje len na prirážky určené na financovanie podpory energie z obnoviteľných zdrojov, a teda sa netýka financovania ostatných cieľov energetickej politiky, ako je správne, včasné a bezpečné vyradenie jadrových

²⁰ Rozsudok z 8. mája 2013, *Libert a i.*, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 76.

²¹ Rozsudok z 8. mája 2013, *Libert a i.*, C-197/11 a C-203/11, EU:C:2013:288, bod 77.

²² Ú. v. EÚ C 200, 28.6.2014, s. 1.

elektrární. Na oznámené opatrenie sa nevzťahujú žiadne ďalšie usmernenia Komisie.

36. Komisia však môže vyhlásiť opatrenie pomoci za zlučiteľné priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, pokiaľ je to nevyhnutné a primerané a pokiaľ pozitívne účinky spoločného cieľa vyvážia negatívne účinky na hospodársku súťaž a obchod. Tieto podmienky možno považovať za splnené, ak sa kladne zodpovedajú tieto otázky:
- a) Je opatrenie pomoci zamerané na jasne vymedzený cieľ spoločného záujmu²³?
 - b) Je zacielené na to, aby pomoc priniesla významné zlepšenie, ktoré nemôže zabezpečiť samotný trh (napríklad preto, že sa týka zlyhania trhu)?
 - c) Je opatrenie pomoci dobre navrhnuté na plnenie cieľa spoločného záujmu (nevyhnutnosť pomoci)²⁴? Konkrétne:
 - Je opatrenie pomoci vhodným a nevyhnutným nástrojom, t. j. neexistujú iné, vhodnejšie nástroje?
 - Má pomoc stimulačný účinok, t. j. mení správanie firiem?
 - Je opatrenie pomoci primerané, t. j. mohla by sa rovnaká zmena v správaní dosiahnuť aj s menšou pomocou?
 - d) Sú narušenia hospodárskej súťaže a vplyv na obchod obmedzené natoľko, že celkový výsledok je pozitívny?

3.2.1. Cieľ spoločného záujmu

37. Komisia vo svojom rozhodnutí z roku 2013 dospela k záveru, že jadrovým odvodom sa financuje cieľ spoločného záujmu, a to správne, včasné a bezpečné vyradovanie zastaraných jadrových zariadení, ako aj nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom²⁵.
38. Komisia pripomína, že tento cieľ je zakotvený v primárnej a sekundárnej legislatíve Euratomu, ktorou sa členským štátom ukladajú významné povinnosti v tejto oblasti. V článku 2 písm. b) Zmluvy o Euratome sa vyžaduje, aby Spoločenstvo zaviedlo jednotné normy bezpečnosti a zabezpečilo ich uplatňovanie. Okrem toho podľa článku 8a ods. 1 smernice 2014/87/Euratom²⁶ o jadrovej bezpečnosti členské štáty „zabezpečujú, aby sa vo vnútroštátnom rámci jadrovej bezpečnosti vyžadovalo, aby sa jadrové zariadenia [...] vyradovali s cieľom predchádzať haváriám a zmierňovať ich následky, ak k nim dôjde,

²³ Rozsudok zo 14. januára 2009, *Kronoply/Komisia*, T-162/06, EU:T:2009:2, najmä body 65, 66, 74 a 75.

²⁴ Rozsudok zo 7. júna 2001, *Agrana Zucker und Stärke/Komisia*, vec T-187/99, EU:T:2001:149, bod 74; rozsudok zo 14. mája 2002, *Graphischer Maschinenbau/Komisia*, vec T-126/99, EU:T:2002:116, body 41 – 43; rozsudok z 15. apríla 2008, *Nuova Agricast*, vec C-390/06, EU:C:2008:224, body 68 – 69.

²⁵ SA.31860, odôvodnenie 96.

²⁶ Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení (Ú. v. EÚ L 219, 25.7.2014, s. 42).

a zabráňovať [únikom rádioaktívnych látok].“ A napokon v smernici 2011/70/Euratom o rádioaktívnom odpade²⁷ sa členským štátom ukladá povinnosť zabezpečiť náležité finančné zdroje, najmä v súvislosti s bezpečnosťou nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.

39. Komisia konštatuje, že úľavy z jadrového odvodu môžu k tomuto cieľu prispieť tiež, keďže pomáhajú zaistiť dostatočný finančný základ na správne, včasné a bezpečné vyradovanie zastaraných jadrových zariadení, ako aj nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom.
40. Je možné, že Slovensko potrebuje poskytnúť čiastočnú úľavu, aby sa koncoví odberatelia elektriny z určitých výrobných odvetví, ktorí sú osobitne dotknutí nákladmi na financovanie NJF, nedostali do významnej konkurenčnej nevýhody. Podniky pôsobiace v elektroenergeticky náročných odvetviach a vystavené medzinárodnému obchodu môžu reagovať obzvlášť citlivo na finančné bremeno vyplývajúce z povinnosti platiť plnú výšku odvodu do jadrového fondu. Keďže ide o významných prispievateľov do NJF, existuje riziko, že základňa financovania NJF sa zníži, ak by doň neprispievali vôbec, čo by znamenalo ešte väčšie finančné zaťaženie ostatných koncových odberateľov v kontexte financovania nákladov na správne, včasné a bezpečné vyradovanie zastaraných jadrových zariadení, ako aj nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom. Zároveň by sa tým zhoršilo akceptovanie včasného a bezpečného vyradenia oboch jadrových elektrární.
41. Komisia preto dospela k záveru, že vzhľadom na osobitné historické okolnosti vyradovania jadrových elektrární na Slovensku z prevádzky, ktoré sa opisujú v odôvodneniach 3 až 5, môžu úľavy z jadrového odvodu nepriamo prispieť k cieľu spoločného záujmu identifikovanému Komisiou v jej rozhodnutí z roku 2013 a uvedenému v odôvodnení 37.

3.2.2. Potreba zásahu štátu, vhodnosť a stimulačný účinok

42. S cieľom preukázať nutnosť opatrenia sa musí stanoviť, že opatrenie je zamerané na situáciu, v ktorej pomoc môže priniesť podstatné zlepšenie, ktoré nemôže poskytnúť samotný trh.
43. Jadrový odvod bol zavedený s cieľom financovať historický deficit týkajúci sa nákladov na vyradenie dvoch zastaraných jadrových elektrární A1 a V1 z prevádzky. Tento historický deficit vznikol predovšetkým preto, že po prvé – prevádzkovatelia do roku 1995 neodvádzali žiadne príspevky do fondov uvedených v odôvodnení 3 a po druhé – v priebehu prístupových rokovaní bolo dohodnuté predčasné odstavenie jadrovej elektrárne V1, a preto od roku 2009 neboli do fondu odvádzané žiadne príspevky. Po tretie, príspevky odvádzané do fondu od roku 1995 do roku 2001 nezahŕňali časť určenú na pokrytie nákladov súvisiacich s konečným uložením vyhoreteho jadrového paliva.
44. Samotný trh nedokáže generovať finančné prostriedky potrebné na pokrytie historického deficitu, najmä preto, že jadrové elektrárne, ktoré sa majú vyradiť (teda JE A1 a V1), už nie sú v prevádzke.

²⁷ Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48).

45. Komisia poznamenáva, že hoci jadrový odvod nie je jediným možným finančným prostriedkom, je vhodné financovať historický deficit súvisiaci s vyradovaním zastaraných jadrových elektrární a nakladaním s rádioaktívnym odpadom na základe poplatku z elektriny spotrebovanej koncovými odberateľmi pripojenými k danej sústave a odobratej z tejto sústavy, a to z dôvodu súvislosti medzi spotrebou elektriny a nákladmi na výrobu elektriny v jadrových elektrárnach, ktoré zahŕňajú náklady na vyradovanie a náklady súvisiace s ukladaním rádioaktívneho odpadu a vyhorelého jadrového paliva. Zároveň je takýto poplatok relatívne stabilným finančným tokom, ktorý nepoškodzuje rozpočtovú disciplínu.
46. Za týchto okolností sa Komisia domnieva, že úľavy z jadrového odvodu by bolo možné považovať za nutné na dosiahnutie cieľov správneho, včasného a bezpečného vyradenia zastaraných jadrových elektrární z prevádzky, pokiaľ by neuplatnenie takýchto úľav viedlo k ohrozeniu financovania uvedených opatrení jadrovým odvodom, ako aj k ohrozeniu jeho cieľa.
47. To by mohlo nastať v prípade, ak by sa platba plnej výšky jadrového odvodu podnikmi z elektroenergeticky náročných odvetví, ktoré sú vystavené medzinárodnému obchodu, neuskutočnila, a teda by došlo k výpadku veľkej časti príspevkov do NJF. Oslabil by sa tým systém financovania vyradovania a nakladania s rádioaktívnym odpadom, keďže by sa výrazne znížil počet významných platcov odvodu, čo by mohlo ohroziť správne, včasné a bezpečné vyradovanie oboch jadrových elektrární, ktorého financovanie Komisia schválila v rozhodnutí z roku 2013.
48. Komisia konštatuje, že vzhľadom na objem spotrebovanej elektriny zasahuje jadrový odvod elektroenergeticky náročné odvetvia s vysokou mierou expozície medzinárodnému obchodovaniu omnoho viac než priemyselných odberateľov elektriny z iných odvetví. Okrem toho poukazuje na riziko vplyvu takéhoto odvodu bez úľav na konkurencieschopnosť a životaschopnosť daných podnikov v rozsahu, ktorý by ohrozil financovanie vyradovania a nakladania s rádioaktívnym odpadom na Slovensku. Slovensko obmedzilo uplatnenie úľavy iba na podniky v určitých hospodárskych odvetviach (kódy NACE 1920, 2410 a 2442).
49. Z tohto hľadiska treba zdôrazniť, že vo fáze príprav usmernenia EEAG Komisia vykonala ekonomické posúdenie viacerých typov podnikov v závislosti od ich elektroenergetickej náročnosti a expozície medzinárodnému obchodovaniu s cieľom určiť, aké úrovne týchto dvoch faktorov by umožnili predpokladať existenciu ťažkostí v dôsledku uloženia plnej výšky odvodu na spotrebu elektriny, ktoré by opodstatňovali dané úľavy. Komisia dospela k záveru, že takéto ťažkosti možno považovať za potvrdené, ak je podnik vystavený intenzite obchodovania na úrovni aspoň 10 % a súčasne odvetvová elektroenergetická náročnosť dosahuje 10 %, alebo v prípade nižšej obchodnej expozície na úrovni najmenej 4 % je elektroenergetická náročnosť omnoho vyššia – aspoň 20 %²⁸. Takéto podniky zväčša spadajú do určitých výrobných odvetví a na účely tohto rozhodnutia Komisia uznáva, že výber plnej výšky odvodu do jadrového fondu od podnikov pôsobiacich v sektoroch vymedzených Slovenskom, teda odvetví s kódmi NACE 1920, 2410 a 2442, im spôsobuje ťažkosti s konkurenčným postavením, ktoré by v konečnom dôsledku mohli viesť k poškodeniu základne financovania NJF.

²⁸ Spadajú sem aj odvetvia s nižšou elektroenergetickou náročnosťou na úrovni aspoň 7 %, pokiaľ je ich obchodná expozícia aspoň 80 %.

50. Na základe toho sa Komisia domnieva, že úľavy z jadrového odvodu pre podniky pôsobiace v odvetviach, ktoré Slovensko identifikovalo ako elektroenergeticky náročné a exponované medzinárodnému obchodu, sú potrebné na zaistenie dostatočnej základne pre financovanie vyrad'ovania dvoch zastaraných jadrových elektrární, ako aj prijatia takéhoto opatrenia verejnosťou.
51. Komisia na základe uvedených skutočností dospela k záveru, že úľavy z jadrového odvodu sú primerané a nutné na zabezpečenie udržateľnosti financovania správneho, včasného a bezpečného vyrad'ovania zastaraných jadrových elektrární, a preto majú stimulujúci účinok.

3.2.3. *Proporcionalita*

52. Komisia sa domnieva, že ak majú byť úľavy primerané, nemôže ísť o úplné oslobodenie, ani nemôžu byť natoľko významné, že by ohrozili účel opatrenia podpory, pretože by príliš zaťažili ostatných koncových odberateľov. Prvý výrazné úľavy by zároveň zvýšili výsledné narušenie hospodárskej súťaže a viedli k znevýhodneniu opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti. Komisia preto považuje za nevyhnutné, aby úľavy nepresahovali určitú minimálnu hranicu zaručujúcu, že príjemcovia pomoci budú poskytovať finančný príspevok, ktorý zaistí fungovanie NJF a bude odrážať schopnosť príjemcov akceptovať dodatočné finančné zaťaženie spojené s ich elektroenergetickou náročnosťou.
53. V rámci notifikovaného opatrenia sa od podnikov pôsobiacich v niektorom z oprávnených elektroenergeticky náročných odvetví vyžaduje, aby platili 70 % plnej výšky jadrového odvodu. Zabezpečuje sa tak, že oprávnené podniky výraznou mierou prispievajú do NJF.
54. Okrem toho Slovensko oprávňuje na úľavu, ktorej výsledkom je 25 % plnej výšky jadrového odvodu, podniky s elektroenergetickou náročnosťou nad 60 %. Komisia sa domnieva, že dodatočné kritériá oprávnenosti založené na elektroenergetickej náročnosti sú objektívne, transparentné a nediskriminujú medzi konkurentmi v tom istom sektore, ktorí sú v podobnej skutkovej situácii. Skutočnosť, že podniky v tom istom sektore, ktorých elektroenergetická náročnosť je vyššia ako 60 %, platia jadrový odvod znížený na 25 %, je tiež v súlade so zásadou nediskriminácie. Podniky vykonávajúce hospodársku činnosť v tom istom sektore (t. j. podniky vystavené tej istej intenzite obchodu), ktoré sú elektroenergeticky náročnejšie, budú na jadrový odvod relatívne citlivejšie. Tým možno zdôvodniť vyššiu úľavu.
55. To, že oprávnené podniky s elektroenergetickou náročnosťou nad 60 % platia zníženú sadzbu 25 % plnej výšky jadrového odvodu, zohľadňuje skutočnosť, že tieto podniky budú pre vyššiu elektroenergetickú náročnosť relatívne citlivejšie na jadrový odvod. Vzhľadom na účel, ktorý tieto úľavy sledujú, môže výrazne vyššia elektroenergetická náročnosť takýchto podnikov odôvodňovať vyššiu úľavu. Keďže tieto spoločnosti stále platia jadrový odvod zodpovedajúci 25 % plnej výšky odvodu, zabezpečuje sa, že poskytujú významný príspevok do NJF pri zohľadnení ich relatívne vyššej citlivosti na jadrový odvod vzhľadom na zvýšenú elektroenergetickú náročnosť.
56. Na základe týchto skutočností Komisia dospela k záveru, že úľavy z jadrového odvodu sú primerané stanovenému cieľu.

3.2.4. Zabránenie neprípustným negatívnym účinkom na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi

57. Negatívne účinky opatrenia na hospodársku súťaž a obchod musia byť dostatočne obmedzené, aby celková bilancia opatrenia bola kladná.
58. Komisia konštatuje, že opatrenia financované z jadrového odvodu majú kladný vplyv na jadrovú bezpečnosť Slovenska, keďže zaisťujú správne, včasné a bezpečné vyradovanie zastaraných jadrových elektrární z prevádzky, ako aj nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom. Slovensko tým prispieva k plneniu cieľov smernice 2014/87 o jadrovej bezpečnosti. Komisia takisto konštatuje, že tieto opatrenia si vyžiadalo riešenie finančného deficitu, ktorý vznikol v dôsledku historických okolností (pozri odôvodnenia 3 až 5).
59. Komisia podotýka, že Slovensko obmedzuje oprávnenosť na úľavy z jadrového odvodu na elektroenergeticky náročné výrobné odvetvia, pre ktoré by bola plná výška jadrového odvodu zo spotreby elektriny mimoriadnou záťažou. Účtovanie plnej výšky jadrového odvodu oprávneným podnikom by ohrozilo udržateľnosť finančnej základne vyradovania a nakladania s rádioaktívnym odpadom. Prijemcovia zároveň nie sú od tohto odvodu oslobodení celkom – v zníženej sadzbe sa od nich stále vyžaduje príspevok k financovaniu vyradovania a nakladania s rádioaktívnym odpadom.
60. Nakoniec Komisia poznamenáva, že úľavy sa udeľujú všetkým podnikom, ktoré na Slovensku pôsobia v tom istom sektore a sú v rovnakej situácii z hľadiska elektroenergetickej náročnosti.
61. Podľa Komisie preto pomoc nemá nežiaduce negatívne účinky na hospodársku súťaž ani obchod medzi členskými štátmi.

3.2.5. Transparentnosť

62. Komisia berie na vedomie záväzok Slovenska uvedený v odôvodnení 14.

3.2.6. Trvanie

63. Komisia napokon berie na vedomie aj záväzok Slovenska, že opatrenie bude opätovne notifikovať najneskôr po uplynutí 10 rokov.

3.2.7. Záver o zlučiteľnosti s vnútorným trhom

64. Komisia preto dospela k záveru, že cieľ zaistiť správne, včasné a bezpečné vyradovanie zastaraných jadrových zariadení a nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom na jednej strane celkovo prevažuje nad narušením hospodárskej súťaže a obchodu v dôsledku úľav z poplatku do jadrového fondu na strane druhej.

4. ZÁVER

Komisia sa preto rozhodla nevzniesť námietky proti tejto pomoci vzhľadom na to, že je zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

S úctou
Za Komisiu

Margrethe VESTAGEROVÁ
členka Komisie